

Obchodníci vyhánajú sliepky z kliebok

V produkcii konzumných slepačích vajec je Slovensko dlhodobo na hranici sebestačnosti, v roku 2018 sa dostala na úroveň 90,6 %. Vyprodukovali sme 1,08 miliardy ks konzumných vajec, čo je porovnateľné s rokom 2017. Z toho vyše 67 percent vo veľkochovoch nosníc, ostatné sú z dedinských dvorov a z drobných chovov. Najväčšími producentmi konzumných vajec zostali Novogal, Babičkin dvor, Janek, s.r.o. a Hydina Holding.

Zo štatistiky je zrejmé, že slovenský trh je odkázaný na priemyselnú veľkovýrobu vajec. Ako však odznelo na celoslovenskej porade producentov vajec v Nitre, našu sebestačnosť môže v najbližších rokoch ohroziť rozhodnutie nadnárodných obchodných reťazcov, ktoré chcú do roku 2025 skončiť s predajom vajec z kliebkových chovov a nahradiť ich podstielkovými, resp. od nosníc vo voliérach. Údajne je to na základe tlaku spotrebiteľov. Pritom na Slovensku je viac ako 80 percent vajec práve z kliebkových chovov.

„Tento tlak zahraničných obchodných reťazcov nemá žiadne kvalitatívne opodstatnenie. Dôvodom je fakt, že kvalita a zloženie vajec vôbec nezávisí od spôsobu chovu nosníc. Nie je dôležité, či nosnica bola chovaná v obohatenej kliebke, na podstielke alebo vo voľnom výbehu. Pretože kvalitu a zloženie vajec ovplyvňuje iba krmivo, ktoré nosnica konzumuje a jeho zloženie. O kvalite života nosnice najlepšie vypovedá počet znesených vajec a počet uhynutých nosníc. Tieto ukazovatele sú v kliebkovom ako aj podstielkovom spôsobe chovu porovnateľné. Terajší postup obchodných reťazcov môžeme považovať za tlak na zníženie sebestačnosti SR v produkcii vajec a zvýšenie cien vajec pre spotrebiteľov,“ uviedol riaditeľ Únie hydínárov Slovenska Daniel Molnár. V konečnom dôsledku ide aj o ohrozenie výroby vajec na Slovensku. Ako ďalej povedal, podľa dlhodobých prieskumov ÚHS je drvivá väčšina spotrebiteľov pri nákupe vajec citlivá iba na dve informácie - akciovú cenu a krajinu pôvodu vajec.

Zástupca nemeckej spoločnosti Big Dutchman, ktorá vyrába technologické zariadenia pre hydínarov v celej Európe, Martin Pranger, konštatoval, že „rozhodnutie obchodných reťazcov je nemenné a výrobcovia vajec sa tomu budú musieť prispôbiť.“ A spotrebitelia musia rátať s drahšími vajcami, pretože pri alternatívnych chovoch je vyššia pracnosť i náklady na krmivá. Pritom dnes je v Európe 57 percent vajec z klieťkových chovov a 26 percent z podstielkových. Minimálne zastúpenie z klieťkov je už dnes napríklad v Nemecku.

„Nemecké, prípadne holandské alebo švajčiarske farmy už v roku 2012, kedy sa ostatné krajiny EÚ vrátane Slovenska dali na prerábky klasických klieťkov na obohatené, začali orientovať svoje farmy na podstielkové, voliérové či voľnovýbehové chovy nosníc. Preto majú dnes veľký náskok nielen pred Slovenskom, Českom, ale aj Francúzskom, Španielskom a Portugalskom. Napríklad Francúzi s obavou hovoria, že do roku 2025 budú mať čo robiť, aby preorientovali chov nosníc z klieťkov na podstielku“, dodal M. Pranger. „Jednoduchšiu pozíciu budú mať krajiny, kde hydínarom pomôže štát, ako sa to už niekde deje.“

Daniel Molnár v tejto súvislosti upozornil, že na základe nariadenia Európskej únie boli všetky konvenčné klieťkové chovy na Slovensku od roku 2012 nahradené chovom nosníc v obohatených klieťkach. Do zmeny investovali jednotlivé firmy veľa financií s vedomím, že obohatené klieťky majú životnosť 20 rokov. Ďalšia zmena, tentokrát na podstielkový chov, by si vyžiadala ďalšie investície vo výške desiatok miliónov eur, ktoré slovenskí hydínari nemajú. Ako povedal riaditeľ spoločnosti Novogal Ladislav Birčák, vlak už ide a my chtiac- nechtiac budeme musieť naň naskočiť. *„Ale mám po siedmich rokoch vyhodiť technológiu, ktorá má 20 rokov slúžiť? Slovenské podniky svoje chovy postupne prerábajú, no pomalým tempom. Vtedy sme o požiadavke na zmenu technológiu vedeli v predstihu desať rokov, ale aj tak prerábka na obohatené klieťky nám trvala 11 rokov a to sme mali štátnu pomoc vo výške 40 % nákladov. Teraz máme nôž na krku, že do roku 2025 to musíme stihnúť, čiže máme podstatne menej času a nemáme žiadnu podporu, preto to považujem za málo reálne, lebo zmeniť treba aj odchov nosníc,“* skonštatoval. Riešením by podľa neho bolo, keby mali hydínari na zmenu chovov nosníc podstatne viac času. Finančná podpora zo strany štátu by procesy mohla výrazne urýchliť, no táto otázka je zatiaľ otvorená.

